

IZ KRAJEVNIH SKUPNOSTI - IZ KRAJEVNIH SKUPNOSTI - IZ KRAJEVNIH SKUPNOSTI - IZ KR

Še enkrat več sira

Ljubljanske mlekarne v Velikih laščah letno izdelajo okoli 300 ton sira laščan (tip grojer), ki ga večinoma izvozijo. Kot je povedal Silvo Korošec, so morali večino sira doslej voziti za zorenje v

Stično. Sedaj pa so se odločili za gradnjo lastne zorišne kleti. Ker dnevno dobijo okoli 20 tisoč litrov mleka, bodo lahko svoje zmogljivosti povečali za 100 odstotkov. Naložba bo skupaj s tehnologijo veljala okoli 400 milijonov dinarjev, povsem naređ pa bo letos junija ali julija. (Foto: Lado Čuk)

BREZOVCAN - GLASILO KK SZDL

Aktivnosti na vseh področjih

Decembra lani je izšla osma številka BREZOVCANA, glasila Krajevne konference SZDL Brezovica. Namen glasila je seznanjati krajanje o delu KS, organizacij in društev, ki delujejo na našem območju. Poleg trinajst ciklostiranih strani je še skica kraja z vsemi ulicami. V letu 1985 je uveden na Brezovici ulični sistem, ki je vnesel red pri hišnih številkah.

V glasilu so opisani uspehi in želje za bodoče. Z dograditvijo »družbenega centra« in gasilskega doma je kraj dobil dva pomembna objekta, kar je v preteklosti zelo pogrešal. V teh stavbah bodo našli svoj prostor: knjižnica, društva, družbene organizacije, krajevna samouprava, matični urad s svojim prostorom, gasilci in velika dvorana, ki smo jo Brezovčani tako pogrešali. Potihom si želimo še glasbeno šolo, za katero bi se našel prostor v sedanji dvorani in knjižnici.

Velika pridobitev za gasilce je tudi prostor okrog obeh stavb, saj so ga najbolj pogrešali gasilci, ki so ga za svoje vaje do sedaj iskali daleč od gasilskega doma. Obe stavbi bosta kmalu služili svojemu namenu, saj so glavna dela že opravljena. Veliko tega smo naredili tudi krajanje s prostovoljnimi delom.

V teku so tudi priprave za interni samopriskvek za asfaltiranje cest. Brezovica je ena redkih KS, ki nima nobene asfaltirane krajevne ceste. Upamo, da bo večina krajanov to akcijo podprla, saj je to tudi edina možnost, da Brezovica dobi podobo, kakršno si zasluži.

Kaj bo treba še narediti, da nam bo lepše na Brezovici? V teku so priprave in že pričeta dela, da v KS dokončno rešimo problem vode. Glede na postavke v srednjeročnem načrtu in financiranje teh smo lahko optimisti. So predeli naše KS, kjer je ob manjši suši pride do motenj s preskrbo vode. Za to je več vzrokov - dotrajani rezervoarji in vodovodno omrežje. Omrežje se delno obnavlja, vodovodni rezervoarji, ki niso več vodotesni, pa zahtevajo večja finančna sredstva, za kar pričakujemo finančno pomoč.

Posebej pereč problem je promet in varnost prekanja glavnih cestnoprometnih žil, ki so naselje razpolovile. Zelo malo je urejenega za varnost šoloobveznih otrok, ki vsak dan prehajajo dobršen del teh poti do šole in so izpostavljeni tem prometnim tokovom. Prehodi za pešce so slabo označeni. Svetlobnih opozorilnih tabel sploh ni.

Na Podpeški cesti, kjer vsi šolarji prečkajo cesto, bi morali viseti svetlobni opozorilni znak, pa ga kljub večkratnim zahtevam še danes ni.

Na Brezovici skoraj ne mine leto brez cestnoprometne nesreče s smrtnimi izidom in lani je bil žrtev tega ravno otrok.

V preteklem letu je bilo sodelovanje osnovne šole Brezovica s KS uspešno, kar so potrdili tudi rezultati. Šolska mladina je uspešno sodelovala pri prostovoljnem delu obnove vodovoda, družbenega centra in gasilskega doma. Bila je tudi nosilka vseh kulturnih programov na vseh proslavah, ki so bile organizirane v našem kraju.

Tudi športniki so bili uspešni, zlasti balinarji, ki so posegali po najvišjih mestih, tudi v državnem merilu.

Letošnjo pomlad bi radi ustanovili tudi turistično olepševalno društvo. Društvo naj bi bilo gibalo za lepše okolje, v katerem živimo in ohranjanje tistega, kar so nam predniki zapustili.

Tudi gasilci so podali račun o svojem delu v lanskem letu in načrte za prihodnje. Krona vsega pa bo letos otvoritev prenovljenega gasilskega doma.

V glasilu so podani tudi rezultati moškega komornega in dekliškega pevskega zbora ter uspehi, ki so jih dosegli v preteklem letu.

Tudi dejavnost knjižnice se je v preteklem letu uspešno razvijala, saj je za sedaj skromnem prostoru hrani približno 3500 knjig. V prihodnje bo v novih prostorih ta prepotrebna dejavnost šele dobro zaživela.

Opisano je tudi delovanje sveta potrošnikov, ki se že več let trudi, da bi Brezovica dobila večjo in sodobnejšo trgovino. V teku so akcije, da v kraju ponovno zaživi storitvena obrt, ki je po vojni popolnoma zamrla.

Društvo upokojencev, ki šteje 224 članov, je s svojo športno in drugo dejavnostjo tudi prispevala svoj delež za poživitev kraja. Balinarji in strelci starejše generacije so se na meddruštvenih tekmovanjih dostojno borili in dosegli solidne rezultate.

Lovska družina Brezovica je dobro gospodarila v svojih revirjih. Izvedla je pohvale vredno gesto, ko je navezala prijateljske stike z zamejskimi Slovenci - lovci s Koroškega in Tržaškega. Le-ti so to odločitev sprejeli z izjemnim navdušenjem.

TONE SLOBODNIK

KS Brezovica se pripravlja na uvedbo krajevnega samopriskpevka

Brezovica je kot primestna krajevna skupnost v razvoju močno zaostala za razvojem Ljubljane in tudi nekaterih drugih sosednjih KS. Številne komunalne in druge infrastrukturne objekte, ki so nujni za urejeno naselje je potrebno v bodoče še zgraditi.

V znanih zapletenih pogojih gospodarjenja, ko se zbirajo manjša sredstva za splošno in skupno porabo pa je nerealno pričakovati, da bodo nadoknadena vsa zaostajanja v preteklosti. Zato so družbenopolitične organizacije in samoupravni organi KS soglasno podprli predlog o uvedbi krajevnega samopriskpevka na Brezovici za obdobje naslednjih pet let. Zbrani denar bo opleniten z združenimi sredstvi komunalne skupnosti ljubljanskih občin in se bo prvenstveno namenil za urejanje komunalnih problemov Brezovice. V obdobju zadnjih let smo z

delno pomočjo širše družbene skupnosti in prostovoljnimi delom in prispevki krajanov v večini uredili preskrbo z vodo, pokopalnice z mrljišča vežicami, telefonske priključke, avtobusno postajališče, otroško igrišče ter še vrsto drugih zadev. Popolnoma neurejeno stanje pa je na področju kanalizacije in asfaltiranja cest. Izvedba kanalizacije ni v načrtu v tem srednjeročnem planu, niti jo ni mogoče reševati parcialno, medtem ko so danes vse možnosti, da se asfaltirajo najnujnejše ceste in sicer postopoma, kot se bodo zbirala sredstva in po pomembnosti posameznih cestnih odsekov. Potrebo po uvedbi samopriskpevka potrjuje tudi dejstvo, da ljubljanska komunalna skupnost ne bo sofinancirala nobene investicije, ki nima vključene predpisane soudeležbe krajanov.

Svet KS Brezovica

Utrinek s Srnjaka

Vas Srnjak leži na 590 metrih nadmorske višine, sicer pa sodi v krajevno skupnost Rob. Domačin Avgust Klančar je s 67 leti najstarejši moški v vasi. Tri leta je že v pokoju, prej pa je bil zaposlen kot varnostnik v Slovenijaavtu v Jami. Pravi, da je za vsak »ših« moral peš prehoditi kar 15 km. Sedaj se v zimskem času ukvarja po malem s suho robo. Na sliki: Rezilni stol na katerem dela je star več kot sto let. Na njem izdeluje različne lesene posode iz hrasta, kostanja in jelovine. Zanimivo je, da imajo pri vseh šestih hišah v vasi telefon. (Foto: Lado Čuk)

Čuvaj grajskega obzidja

Polhograjski grad ima dolgo in zanimivo zgodovino. Prvo graščinsko zidano poslopje je bilo postavljeno v 13. stoletju na griču Kalvarija. Po potresu so nov grad sezidal na novem mestu kjer stoji še danes. Leta 1513 je bil posebej utrjen pred Turki, naslednje leto pa so se tlačani med prvimi v takratnih naših pokrajinah uprli fevdalcem in grad 1515 tudi požgali. Grad je kasneje prehajal iz rodbine v rodbino, pomembnejše za njegovo zgodovino pa je leto 1698 ko so na dvorišču postavili Neptunov vodnjak, delo Francesca Robbe. Vodnjak je omenjen v več zgodovinskih in umetnostnih knjigah, krasi pa ga grb takratnih graščakov. Velike zasluge za njegovo postavitev ima baron Kunstl, ki je uredil tudi bogat botanični vrt, vendar so ga po II. svetovni vojni na žalost porušili.

V hiši, ki je bila najprej prebivališče valptov, ki so preganjali tlačane na tlako, med obema vojnama pa je bila v njej žandarmerijska postaja že 31 let živita Jože in Ivana Železnikar. »Ko sem po končani vojni prišel v Polhov Gradec so me v takrat novoustanovljeni KZ določili za oskrbnika gradu »pravi Jože, ki je nosilec partizanske spomenice 1941.« Z Ivano sva se v gradu tudi poročila in nekaj časa v njem tudi stanovala. Že leta 1949 se je v poslopju začela partijska šola Zveze komunistov ljubljanskega okraja, poleti pa so bila organizirana letovanja otrok z vse Slovenije. Leta 1945 se je v grad preselila OŠ šola, ki je prej delovala po raznih hišah v vasi, midva z ženo pa sva se preselila v to stavbo v kateri sva še danes.«

Šola je bila v gradu 15 let potem pa so v Polhovem Gradcu zgradili novo, moderno šolo in grad je opustel. S tem se je začelo tudi njegovo propadanje in šele lansko leto so ga začeli krajanje sami obnavljati. Železnikova mama pa je pristavila: »Ko so šolarji odšli je postal pravi dolgčas. Vsak dan sem slišala otroški smeh, šolski zvonec, celo to kaj so se učili. Potem pa je vse začelo propadati. Mnogi izletniki se leta in leta niso mogli načuditi kako to, da se nihče ne loti popravila gradu in verjemite mi, kar toplo mi je bilo pri srcu, ko sem lansko leto videla, da so ga začeli obnavljati.«

Železnikova tako kot vsi krajanje Polhovega Gradca upata, da bodo grad uspešno obnovili in da bo spet postal ponos kraja, kar si glede na svojo zgodovinsko vrednost tudi zasluži.

Aleš Fevžer

558 ODŠLO, 681 PRIŠLO MED OBRITNIKE

Kumrno 1985. leto

Medtem ko si bodo te dni številni obrtniki iz naše občine ogledali najsodobnejšo opremo za delavnice, stroje za računalniški krmiljenjem in še številne novosti na Münchenskem mednarodnem sejmu obrti, sezimo mi v statistično poročilo o rasti obratovalnic v letih 1981 - 1985. Pripravili so ga na obrtnem združenju naše občine in v njem skrbno s številskimi zabeležili, v katerih delih obrti smo dosegli v preteklih petih letih napredek, kje pa se je zmanjšalo število nosilcev obrti.

V poročilu, ki ga je pripravil tajnik združenja Brane Pečan, je vse obrtnike razdelil v pet skupin in sicer Obrtniki (storitveni, proizvodni), Avtoprevozniki stvari, Avtoprevozniki oseb, Gostinci in Prodajalne na drobno. V skupnem številu se je v petih letih povečalo prvih za 132, drugih in tretjih zmanjšalo za 24 oziroma 4, predzadnjih povečalo za 15 in zadnjih za 4. Vendar je zanimivo, da med skupno 123 novimi nosilci obrti beležimo največji porast 1981. leta (47), 1984. in 1983. leta, najmanjši pa lani. V letu 1985 je prenehalo opravljati obrtno dejavnost 84 oseb, na novo pa je pričelo s tovrstnim delom 86 ljudi.

Ko so proučili, kaj smo pridobili v preteklih petih letih, še posebno pa lani, je ugotovitev sorazmeroma neugodna. Veliko je obrtnih delavnic, v katerih dela le nosilec obrti in ob njem pogosto še en delavec. To pa pomeni dejansko le samooskrbo in ne omogoča večje družbene koristi. Poslabšala se je sestava pri gostincih, saj vse bolj prevladujejo krčme in okrepčevalnice (bife, sistem hot-dog), premalo pa je novih gostiln, v katerih je mogoče naročiti kakovostna jedila in dobro pijačo.

Pri prodajalnah na drobno je resnično le ena špecerija in sicer Albina Štiha na Jezeru, ostalo pa so hišice za prodajo sadja in zelenjave.

Rudi Kragelj je med tistimi obrtniki v naši občini, ki zaposluje tudi nekaj delavcev. V občino je prišel iz Avstralije in na delo v tej daljni deželi ga spominja tudi vrtni strojek na zračni pogon. To pa ni edini priložnejši strojek, ki ga je prinesel s seboj in ga uporablja v avtomehanični delavnici.

Ves ta številni napredek - skupaj 123 - v petih letih nas ne more voditi v optimizem pri razvoju zasebnega dela drobnega gospodarstva, ampak žal nakazuje, da so obrtniki, novi in prejšnji, pričakovali več pomoči od družbe pri razvoju njihovih obratovalnic.

P. S. Da pa ne bi, čisto na koncu, kdo vsega odel v pretemen plašč, pa še tale primerjava. Prebiral sem Našo komuno letnika 1976 in 1977. Ponavljam, prebiral! V njih nisem našel zapisa o obrtni delavnici ali problematiki obrtnikov. Temu delu gospodarstva sedaj tudi v našem časniku namenjamo primeren del pozornosti in lahko rečemo, da je to vendar odraz iskričevjih razmerij do obrti.